

En vakker rederdatter gifter seg med en krigshelt, et skittent arveoppgjør, oljekrise, Hilmar Rekstens fall, grådige banker, sterke kapitalkrefter og inhabile dommere er bakteppet for at en justudent ikke får sin eksamen nesten 30 år senere. Han har skrevet stygt om en eksklusiv flokk dommere og advokater. Men det egentlige spørsmålet er følgende: Er det ikke en advokats jobb å skape rettferdighet?

«Rettferdigheten må skje fyldest»

Kåre
Valebrokk

PÅ EN SØNDAG

Jeg sitter og blar i dokumenter og gamle, gulnede avisartikler mens solen sliter med å finne krypinn i en grå, råttent vinterhimmel over Solli plass. Mange av artiklene har jeg skrevet selv, gjennom et langt liv som journalist. Alle er de om Amelia og Einar Riis, ekteparet som har kjempet mellom juridiske møllesteiner i 30 år for å få rett, men som aldri har fått det. De har begge slitt seg ut på saken, og har lenge vært det pene mennesker kaller ubemidlede. Bak en mur av dokumenter i en lånt leilighet på Høvik forbereder de seg på en ny rettsrunde, denne gang i Gulating lagmannsrett.

Mens jeg blar i papirbunkene, hører jeg ekkoet fra lange rettsaker, fra samtaler med jurister, fra nattlige møter og ikke minst fra mine mange, lange samtaler med Einar Riis selv. Ingen av dem var muntre, ingen av dem ga meg tiltro til at rettferdigheten kan overlates til dommer.

«Ditt eget forhold til Einar Riis er gammelt, faktisk langt eldre enn selve saken. For i tidlige gutteår, den gang barn faktisk leste bøker, eide jeg en memoarbok fra krigen skrevet av Max Manus, mannen som brukte nettene til å sprengte tyske skip på Oslo havn. Bokens forside var forsynt med en tegning av Max Manus mens han lempet dynamitt ned til en ung mann i robåt. Den unge mannen, fant jeg senere ut, var Einar Riis.

Den unge mannen i robåten var også mannen som senere giftet seg med vakre Amelia, datter til skipsreder Kristoffer Olsen i rederiet Olsen & Ugelstad. Det er her Riis-saken egentlig begynner. Da senior døde, overtok hans sønn, Kristoffer Olsen jr., driften av rederiet og gjorde sitt ytterste for å skumme fløten over i egen lomme, på bekostning av søsteren Amelia. Men etter en solid advokatrunde fikk likevel Amelia sin arv i form av det gjeldfrie skipet «Sognefjell». Med det skulle Amelias forhold til rederiet opphøre.

Men så skjer større og viktigere ting enn et skittent arveoppgjør. Oljekrisen kommer i oktober 1974. Oljeprisen går til himmels, Oslo-folket spaserer i bilfri by, tankratene faller som en stein og med dem prisen på tankskip, også på dem som var under bygging eller bare kontrahert. Før oljekrisen hadde rederne bestilt supertankere i bøtter og spann,

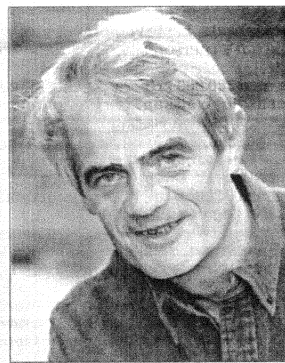
«Amelia og Einar Riis, ekteparet som har kjempet mellom juridiske møllesteiner i 30 år for å få rett, men som aldri har fått det.»

«Han har skrevet stygt om den eksklusive flokken jurister som har hatt med Riis-saken å gjøre.»

«Professor Carl August Fleischer, student Berges veileder, har gitt beste karakter.»

«Den andre sensoren, Jo Hov, har nektet å sensurere deler av oppgaven og gitt dårligste karakter.»

verftene hadde langt flere bestillinger enn de kunne klare å levere. Nå var fanden løs, også for Reksten, den største og dristigste tankrederen av dem alle. De fleste norske skipene var subsidiert gjennom «Norway Scheme», en avtale mellom bankene, Norges Bank,

staten og rederiene. Nå sto plutselig Norges tankflåte og hele den norske valutabeholdning på skjøre ni milliarder kroner på spill. I tillegg 30-50 000 arbeidsplasser på land. Norsk økonomi sto på kanten av stupet.

I denne malstrømmen av tunge interesser forsvant Amelia Riis'

skip i et svart hull. Skipet var hennes og gjeldfritt. Likevel tok DnC pant i det. Resten av historien er bare trist. Trist og full av advokater.

Jeg har diskutert saken med en rekke fremstående jurister. Fortsatt har jeg til gode å møte en som ikke innrømmer at Amelia og

Einar Riis er offer for justismord av reneste vann. Men tunge, norske interesser sto på spill. Og store penger, virkelig store penger. Amelia og hennes skip var ikke viktige nok. Det måtte bare bli slik. Når elefantene slåss, går det ut over manesjen.

En eneste sak har Amelia og Einar Riis vunnet siden kvernen begynte å male for snart tredivye år siden. Det er til gjengjeld den siste. For to år siden ble parets tilkjent 43 millioner kroner etter at Oslo Skifterett hadde brukt 23 år på å gjøre opp konkursboet etter Olsen og Ugelstad. Men staten anket, en sak som foreløpig ikke er berammet.

Denne ukes sak i Gulating er også en ankesak, som Amelia og Einar Riis har gående mot konkursboet etter Hilmar Reksten. Problemet er bare at Riis ikke har advokat. Mannen som skulle føre saken for dem, Herman Berge, får ikke eksamen fra Oslo juridiske fakultet. Han har skrevet stygt om den eksklusive flokken jurister som har hatt med Riis-saken å gjøre gjennom årene, om inhabilitet og underlige sykemeldinger, om kryssende interesser og nesegrus knefall for de store menn i jusens verden, om Sjur Brækhus, om Gunnar Aasland og Ole Lund og om en rekke andre guruer i fru Justitias tjeneste. Derfor får han ikke sin spesialoppgave godkjent. Professor Carl August Fleischer, student Berges veileder, har gitt beste karakter og sier at kandidaten «har dokumentert forholdene på en solid måte». Den andre sensoren, Jo Hov, har nektet å sensurere deler av oppgaven og gitt dårligste karakter. Gjett hvilke deler det dreier seg om!

Professor Fleischer sier forøvrig noe mer. Til Aftenposten den 4. februar omtaler han Herman Berges spesialoppgave og hans beskrivelse av Sjur Brækhus & Co slik: «Populært uttrykt kan man si det slik at disse personene ikke er å stole på i rettsikkerhets-sammenheng».

Jeg skal slutte denne søndagsespiselen for jeg blir deprimeret. Men jeg undres. Undres over at så mange fremstående advokater har vært innblandet i Riis-saken i så mange år, uten at en av dem har sagt omtrent som følger: Hør nå her. Skal vi et øyeblikk legge paragrafene til side og prøve å skape litt rettferdighet i verden? Ville det være helt utenkelig? Jeg er redd for det. Advokater tenker karriere, de tenker prestisje, de tenker på hva kolleger vil si hvis de går bort og taper en sak som kunne vært vunnet, de er redde for å miste neste, lukrative jobb, de har rett og slett ikke tid til rettferdighet.

Vil Det juridiske fakultet ved Universitetet i Oslo vennligst skaffe Herman Berge en ny sensor litt bråkvasst?

Ha en god søndag!